

Kecskemét és vonzaskörzetének demográfia és társadalmi helyzete

The Social and Demographic Features
of Kecskemet City's Large Urban Region

Schuchmann Júlia¹

Összefoglalás

Jelen tanulmány, az ország nyolcadik legnépesebb nagyvárosának, Kecskemét és térségének a demográfiai és társadalmi jellemzőit, annak változását elemzi, a vonatkozó társadalomstatistikai adatok segítségével. Kecskemét az elmúlt évtizedben az ország egyik gazdaságilag dinamikusan fejlődő nagyvárosává vált. Ennek okai között van, hogy a városban telepedett meg a globális jelentőséggel bíró autóiipari konzern, a Mercedes Hungary kft. Az autógyártási kapacitások közel jövőben történő bővítése a munkaerőigény növekedését is magával hozza. A tanulmány célja, hogy Kecskemét és térségének demográfiai és társadalmi viszonyait a munkaerő piaci szempontból is megvizsgálja, hiszen a térség versenyképességének egyik alapja a helyben rendelkezésre álló munkaerő megléte.

Kulcsszavak: Kecskeméti vonzaskörzet-munkaerőpiaci vonzaskörzet lehatárolás-demográfiai, társadalmi helyzet

Abstract

The study aim is to analyse the agglomeration zone of Kecskemet city from the labour market point of view. Kecskemet is the eighth most populous city in Hungary. In the last decade, the city of Kecskemet become economically one of the most developed urban region in the country. One of the reasons for this is that the globally significant automotive concern, Mercedes Hungary Ltd. has established in the city in 2013. The expansion of car production capacities in the near future will also bring with an increase in labour demand. The purpose of the study is to examine the demographic and social conditions of Kecskemet and its region from the point of view of the labour market, since one of the bases of the region's competitiveness is the availability of local labour force.

Key words: Kecskemet urban area-labour market area-socio-demographic features

1. Bevezetés

Kecskemét az ország nyolcadik százezer főnél népesebb nagyvárosa a főváros Budapest, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pécs, Győr, Nyíregyháza után. 2022-ben lakosságának száma meghaladta a 100 ezer főt, (108 817). Kecskemét, megyei jogú város a Dél-Alföldi Régió és Bács-Kiskun megye egyik fontos gazdasági, kulturális és közigazgatási központja. Kecskemét az Alföld egyik meghatározó városa, közlekedés földrajzi fekvése tekintetében elmondható, hogy félúton helyezkedik el Budapest és Dél-Alföld legnagyobb városától, Szegedtől. A város fejlődésében fontos szerepet kapott, a mezőgazdaság, hiszen a város környéke gazdag a legjobb minőségű termőföldekben, ám mára inkább, feldolgozóiparáról és különösen autóiiparáról ismert.

¹ Neumann János Egyetem MNB Tudásközpont, Gazdaságföldrajzi és Településmarketing Központ, egyetemi docens. E-mail: schuchmann.julia@uni-neumann.hu

Kecskemét klasszikus mezővárosból lett inkább iparváros. Az államszocializmus idején jelentősebb ipartelepítések folytán gyors fejlődésnek indult az élelmiszer feldolgozóipar, konzervipar, malomipar. A városnak van műszaki és gépgyártási múltja is, 1963-ban indult el Kecskeméten a szerszám és gépelemgyár, ahol járműhidraulikai szerszámokat gyártottak. Erre a gépgyártási múltra tudott alapozni később a német tulajdonú, müncheni székhelyű Knorr Bremse gyár.

A rendszerváltozás után Kecskemét és térsége jól tudta hasznosítani a társadalmi-gazdasági adottságait, helyi gazdasága versenyképes tudott maradni az európai és a globális piaci viszonyok között is (Kanalas, 2021). Ezt mutatja az is, hogy a városban és térségében számos multinacionális cég (Knorr Bremse, Thyssen, Phoenix Mecano) telepedett meg az elmúlt két évtizedben, illetve sikeres magyar tulajdonú cégek is létrejöttek (Fornetti Fagyasztott Pékáru kft).

Kecskemét mára az ország egyik legdinamikusabban fejlődő városává vált, amihez jelentősen hozzájárult 2012-ben a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary kft letelepedése, majd 2016-tól egy új részleg (karosszéria gyártósorok telepítése) megnyitása. A Mercedes autógyár jelenleg mintegy ötezer embernek ad munkát, nem számítva a gyárat kiszolgáló további vállalkozásokat. A közeljövőben újabb fejlesztéseket elektromos autók gyártását és luxuskategóriás szériák gyártását tervezik beindítani 2022 és 2026 között. A beruházás értéke négyszáz milliárd forint, amit a kormány 17 milliárd forinttal meg is támogat. A város versenyképességét tovább növeli, a Neumann János Egyetem (korábbi Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola (GAMF), amelynek hallgatói létszáma folyamatosan növekedett az elmúlt években. Kecskeméten évtizedek óta jelen van a Magyar Tudományos Akadémiai kutatóhálózat (mai nevén: Eötvös Loránd Kutatói Hálózat, ELKH) részeként a Regionális Kutatások Intézetének Alföldi Tudományos Osztálya, mely szintén a város kutatási-fejlesztési és innovációs potenciálját erősíti.

Jelen tanulmány célja, hogy a Mercedes gyár tervbe vett új fejlesztéseire információkat gyűjtson Kecskemét és vonzáskörzete települései lakónépességének munkaerő piaci helyzetéről. Hiszen a helyben elérhető munkaerő demográfiai, képzettségi viszonyai fontos telepítési tényezők lehetnek. Ennek érdekében az elemzés társadalomstatisztikai adatok segítségével megvizsgálja Kecskemét és 20 kilométeres vonzás övezetében fekvő tizenhét településen élők demográfiai és társadalmi mutatóit.

2. A vizsgált térség lehatárolása

A bevezetőben már említésre került, hogy Kecskemét a megye és a dél-alföldi régió egyik legnagyobb gazdasági erőközpontja. Munkaerő piaci vonzása a Bács-Kiskun megyével határos Pest megyére is áterjed. Bár Budapest munkaerő elszívó ereje kétségtelen, a fővárosból is jelentős számba ingáznak Kecskemétre. A vizsgálathoz szükség volt meghatározni azt a településgyűrűt, amely Kecskemét munkaerő vonzáskörzete, ahonnan jelentős számban járnak be Kecskemétre dolgozni. Ehhez egy húsz kilométeres körben határoztuk meg azokat a településeket, amelyek Kecskemét agglomerációjába tartoznak. A vonzáskörzet lehatárolásához egy ún. smappen.com térképgenerátort használtunk. Így került bele a vizsgálatba 17 település² Kecskeméttől mintegy 20 - 25 kilométer távolságon belül. Az itt

² Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpkab, Helvécia, Jakabszállás, Kerekegyháza, Kunszállás, Tiszaalpár, Lakitelek, Szentkirály, Nagykőrös, Fülöpháza, Izsák, Orgovány, Városföld, Lajosmizse és Nyárlőrinc települések

lehatárolt terület fedi a KSH által meghatározott agglomerálódó térségek³, a kecskeméti nagyváros település együttesként szereplő nyolc települést, ám annál egy kiterjedtebb területet ölel fel.

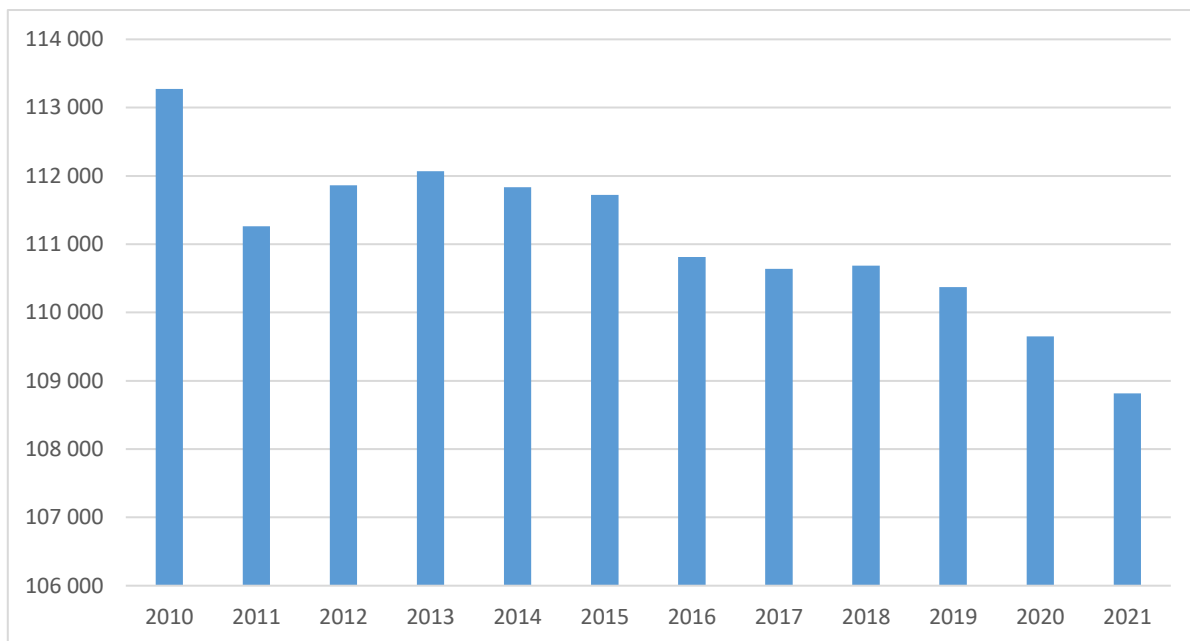
1. térkép: Kecskemét potenciális munkaerő vonzáskörzete

Forrás: <https://www.smappen.com/app/>

3. Lakónépesség szám változás

Kecskemét lakónépesség számának alakulását két demográfiai folyamat alakítja, az egyik a népesség természetes növekménye vagy fogyása, amely a születések és a halálozások alakulásának a függvénye. Valamint a vándorlási együttható, az oda, illetve az elvándorlások különbözete. Kecskemét lakónépessége az elmúlt két népszámlálás óta összességében csökkent. Míg 2011-ben a város lakosságának száma elérte 113 ezret, ez a szám 2021-re 108 ezer főre esett vissza. Összességében a város lakóinak száma 2447 fővel csökkent (1. ábra). Ugyanakkor ez csökkenés nem volt folyamatos. Sőt, 2011-től, 2015-ig a város kismértékben, de növelte lakónépességét. Ez a népességnövekmény vélhetően összefügg a Mercedes autógyár városban való megtelepedésével, ami serkentően hatott a beköltözések számára. 2019 és 2021 között a város lakónépességének száma visszaesett, aminek egyik oka a 2020 elején kitört covid-19 globális pandémia, amelynek során, sajnálatos módon sokan elhaláloztak, ezt igazolja népesség természetes fogyása is ebben az időszakban (lásd: 1. táblázat).

³ KSH által definiált kecskeméti nagyvárosi település együttesbe összesen 8 település tartozik bele: Kecskemét, Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpjakab, Helvécia, Jakabszállás, Kerekegyháza, Kunszállás
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo_telepuleshalozata/agglomeracio.pdf

1. ábra: Kecskemét lakónépesség számának alakulása 2010 és 2021 között (fő)

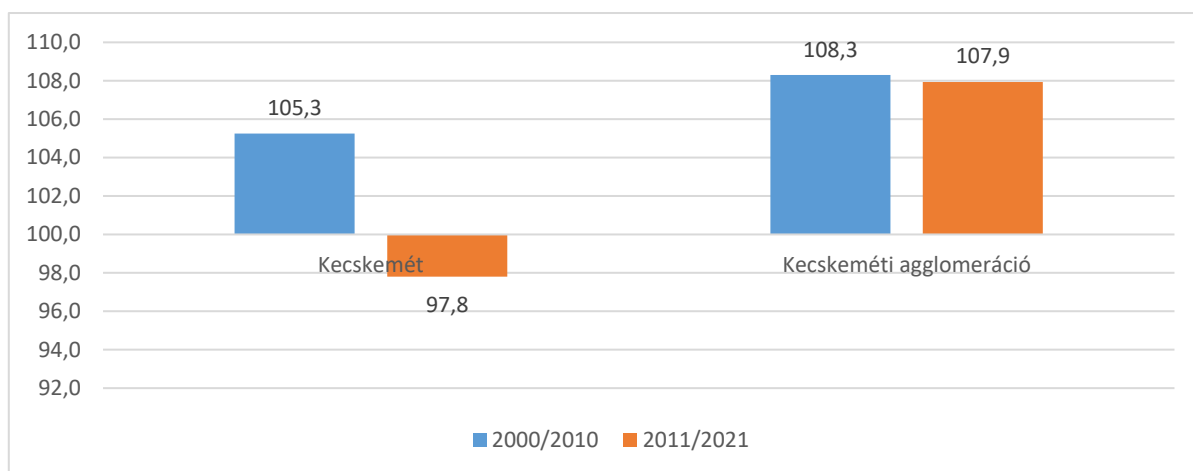
Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis adatai alapján

1. táblázat. Élve születések és halálozások számának alakulása Kecskeméten 2010-2021 között (fő)

	Élve születések	Halálozások	Természetes növekmény/fogyás
2010	1 109	1 240	-131
2011	1 074	1 237	-163
2012	1 099	1 281	-182
2013	1 106	1 172	-66
2014	1 116	1 219	-103
2015	1 152	1 304	-152
2016	1 155	1 194	-39
2017	1 172	1 335	-163
2018	1 148	1 251	-103
2019	977	1 206	-229
2020	1 018	1 348	-330
2021	1 073	1 590	-517

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján

Kecskemét és agglomerációs övezete között eltéréseket tapasztalhatunk a lakónépességszám alakulásában. Két évtizede bontva a népességnövekedés dinamikáját, azt láthatjuk, hogy 2000 és 2010 között mind a város, mind pedig az agglomerációs övezetébe tartozó települések népessége növekedést mutatott. 2000 és 2010 között Kecskemét városának lakónépességszáma 5,3%-kal, míg az agglomerációs gyűrű települései 8,3%-kal növekedtek. Ez a trend 2011 és 2021 között annyiban módosul, hogy Kecskemét városának népességszáma csökkenésbe fordul, míg az agglomerációs övezet továbbra is növekedett (lásd: 2. ábra). Az agglomerációs övezet településeink népességnövekedési dinamikája utalhat egyfelől a Kecskemétről történő kiköltözésekre, másfelől pedig a megye vagy a régió, vagy akár az ország más pontjairól Kecskemét vonzáskörzetébe történő beköltözésekkel.

2. ábra. Kecskemét város és agglomerációs gyűrűjének lakónépességszám változása 2000 és 2010, valamint 2011 és 2021 között (%)

Forrás: Teir adatok alapján saját szerkesztés

Az alábbi, 2. táblázatban láthatjuk Kecskemét munkaerővonzás körzetébe tartozó települések népességszámában történt változásokat. Ebből látható, hogy bár az agglomerációs övezet összességében növelte a népességét, de a települések között jelentős eltérések vannak. Kecskemét egykori városrészei, amelyek 1950-ben kiváltak, így: Lakitelek, Nyárlőrinc, Ágasegyháza, Helvécia, Szentkirály, Városföld, és Ballószög esetében jellemzően nőtt a népesség. Legnagyobb növekedést Ballószög településen történt (130%), aminek oka a Kecskemétről történő kiköltözések, szuburbanizációs folyamatok felgyorsulása. Ugyanígy dinamikusán nőtt a népessége Lakitelek (109,4%), Helvéciának (108,0%), Kerekegyháza (106,3%).

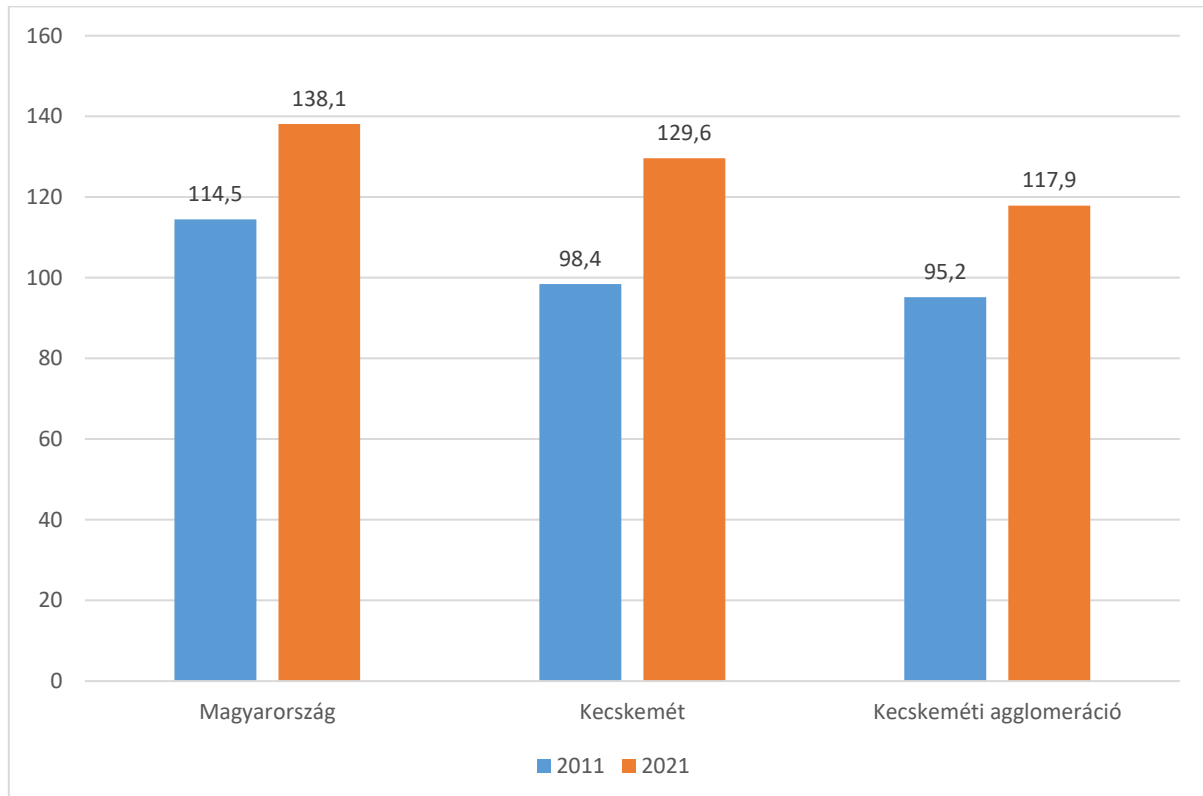
2. táblázat. Kecskemét munkaerő vonzáskörzete településeinek népességnövekedési dinamikája 2011 és 2021 között (%)

Települések	2011	2021	Változás (%)
Ágasegyháza	1978	1917	96,9
Ballószög	3307	4301	130,1
Fülöpjakab	1155	1158	100,3
Helvécia	4422	4777	108,0
Jakabszállás	2638	2597	98,4
Kerekegyháza	6290	6689	106,3
Kunszállás	1673	1728	103,3
Tiszaalpár	4910	5019	102,2
Lakitelek	4483	4903	109,4
Szentkirály	1926	1794	93,1
Nagykőrös	24310	23327	96,0
Fülöpháza	830	794	95,7
Izsák	5754	5388	93,6
Orgovány	3361	3333	99,2
Városföld	2159	2158	100,0
Lajosmizse	11150	11504	103,2
Nyárlőrinc	2307	2254	97,7
Kecskemét	111264	108817	97,8

Forrás: TEIR adatok alapján

4. Korszerkezet

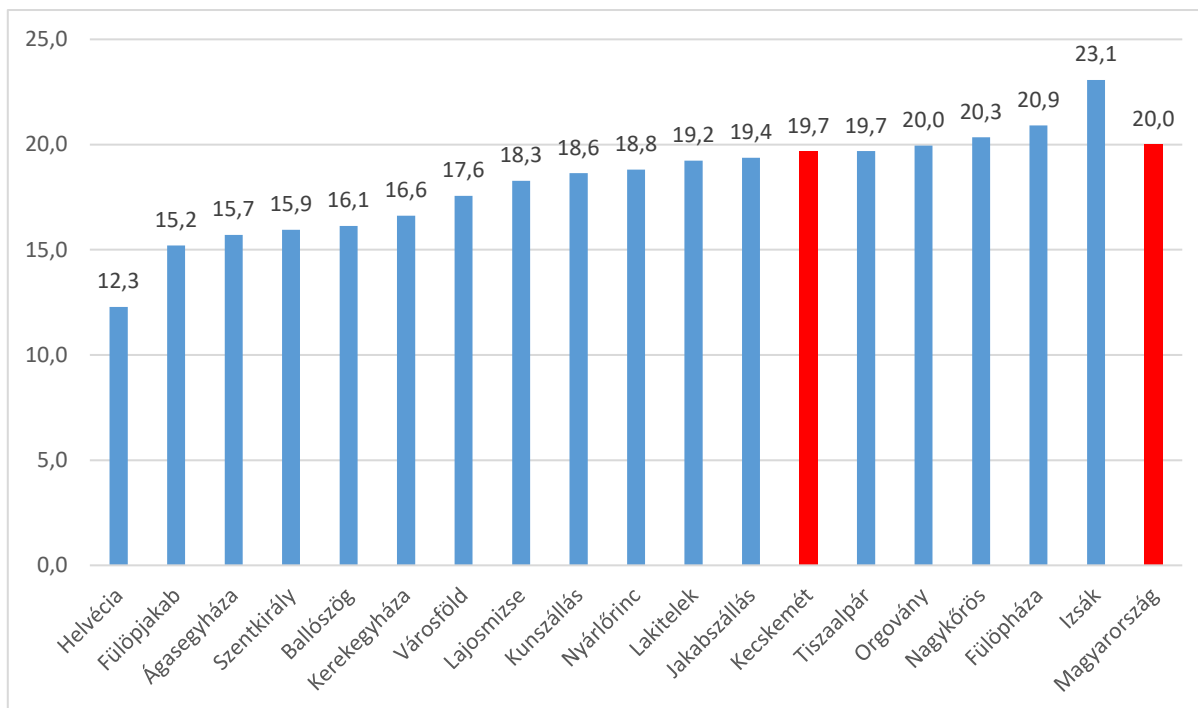
Magyarország népessége hasonlóan más európai országokhoz, előregedő tendenciát mutat már évtizedek óta, amit az öregedési index (100 fiatalkorúra jutó idősök száma) is jelez. Az elmúlt évtizedben országosan jelentősen romlott ez az érték, míg 2011-ben 100 fiatalkorúra 14 idős jutott, addigra 2021-ben már 38. Kecskemét esetében az öregedési index alacsonyabb, mint az országos mutató, viszont növekedett a vizsgált két időpont között. Kecskemét vonzáskörzetének mutatói jobbák, mint a városközponté az idősödés azonban itt is megfigyelhető (3. ábra).

3. ábra. Az öregedési index alakulása 2011 és 2021 között, az országban, Kecskeméten és vonzáskörzetében (fő)

Forrás: Teir adatok alapján saját szerkesztés

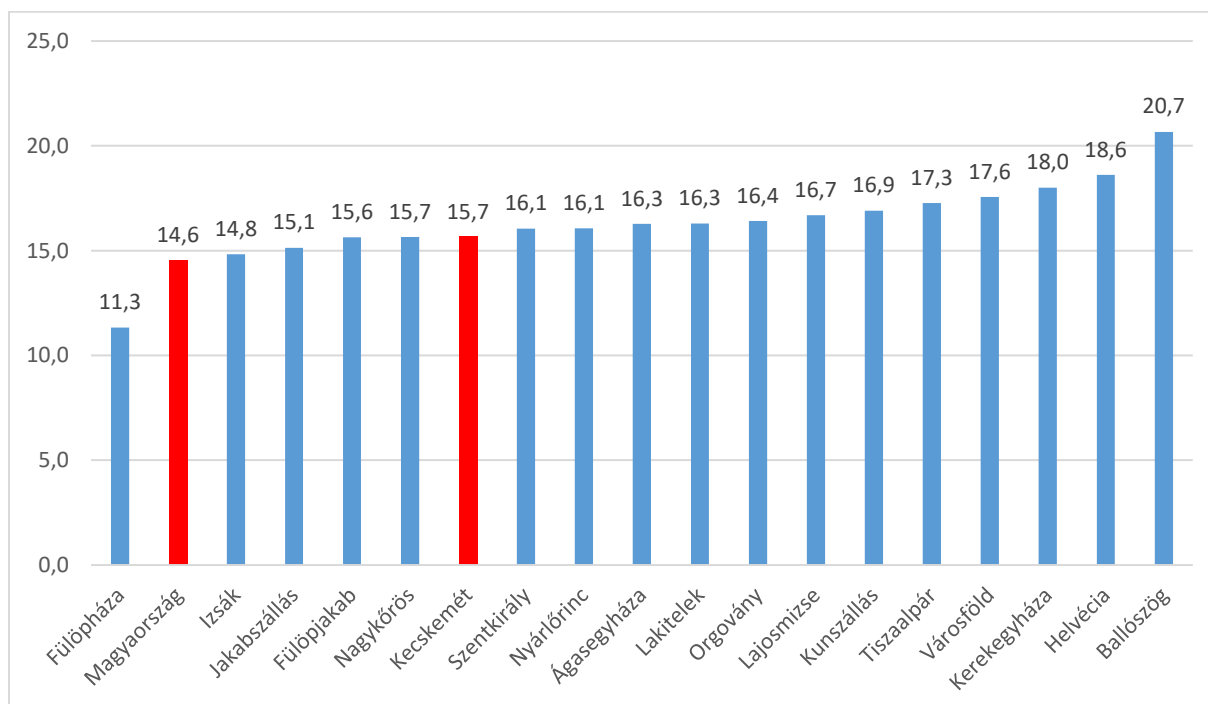
Ha megvizsgáljuk az időskorúak (65 éven feletti) arányát a lakónépességben belül a Kecskemét munkaerővonzás körzetébe tartozó településeken, elég nagy eltéréseket láthatunk. A tizenhét vizsgálatba vont városkörnyéki település többségéről elmondható, hogy mindenhol 10%-ot meghaladó az időskorúak aránya a lakónépességükön belül. 2021-ben az ország lakónépességének 20%-ka volt időskorú. Kecskeméten ez az arány lényegében megegyezik az országos értékkel (19,7%). Az országos és a Kecskemétinél alacsonyabb ez az érték a város szuburbanizáció által leginkább érintett településein, így Helvécia (12,3%), Fülöpkab (15,2%), Ágasegyháza (15,7%), Szentkirály (15,9%), és Ballószög (16,1%). Az időskorúak alacsonyabb aránya a Kecskemét körüli lakóhelyi szuburbanizációs folyamatokkal magyarázható, ezekre a településekre az utóbbi években sokan költöztek ki Kecskemétről, zömmel fiatal párok, kisgyerekekkel, ami fiatalító hatással van a korszerkezetre (lásd: 4. ábra).

4. ábra. A lakónépességből a 65 évnél idősebbek aránya (%), 2021

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján

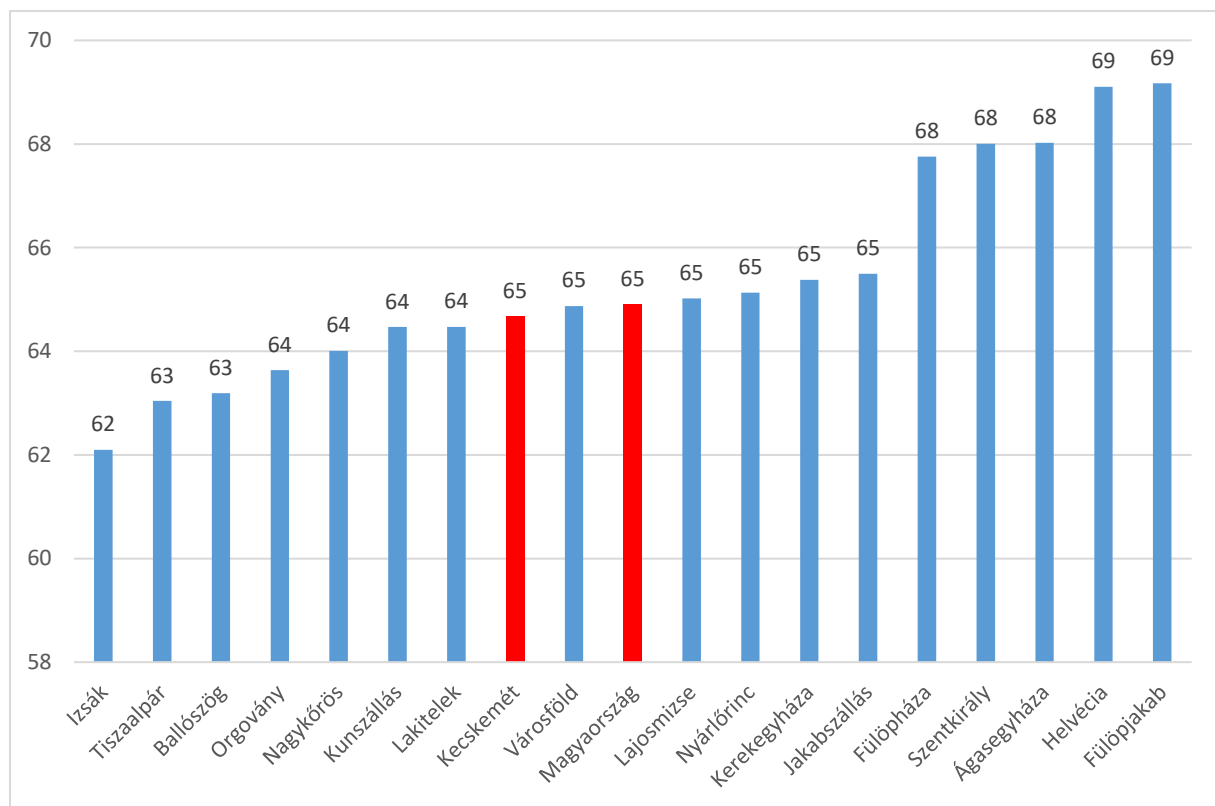
Kecskemét és vonzáskörzetében az országos átlagot (14,6%) meghaladó a gyermekkorúak aránya (16%) különösen a városkörnyéki településeken, a már említett fiatal családok kiköltözése miatt. Ballószögön (20,7%), Helvéciában (18,6%), Kerekegyháza (18%). Ezek a települések Kecskemét legkedveltebb kiköltözési célpontjai, hiszen a várostól kocsival nagyjából 15-20 perc alatt el lehet érni őket.

5. ábra. A lakónépességből a 0-14 évesek aránya, 2021, (%)

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján

Az aktív korúak aránya Kecskeméten az országos értékkel megegyező, a lakónépesség 65%-át adja. A városkörnyék településein is hasonló az aktív korosztály aránya, néhány településen a kecskeméti értéket (65%) meghaladó. Fülöpjakabon (69%), a Kecskeméttől mindösszesen 7 kilométerre fekvő Helvécián (69%), Ágasegyháza (68%).

6. ábra. A lakónépességből az aktív korúak (15-64 évesek) aránya, %, 2021

Ábra: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján saját szerkesztés

5. Migrációs folyamatok

Kecskemétet, mint az ország egyik gazdaságilag fejlődő és sikeres városát, kevésbé érinti a drasztikus elvándorlás, mint más hazai nagyvárosokat például Miskolcot, vagy Pécsét, ahol az elmúlt évtizedben köszönhetően az elvándorlásnak 10%-kal esett vissza a népességszámuk. A kétezres évtized közepéig pozitív, majd utána csak kisebb mértékű elvándorlás a város gazdasági prosperitásával magyarázható, a helyben található munkalehetőségek és munkahelyek számának folyamatos bővülésével.

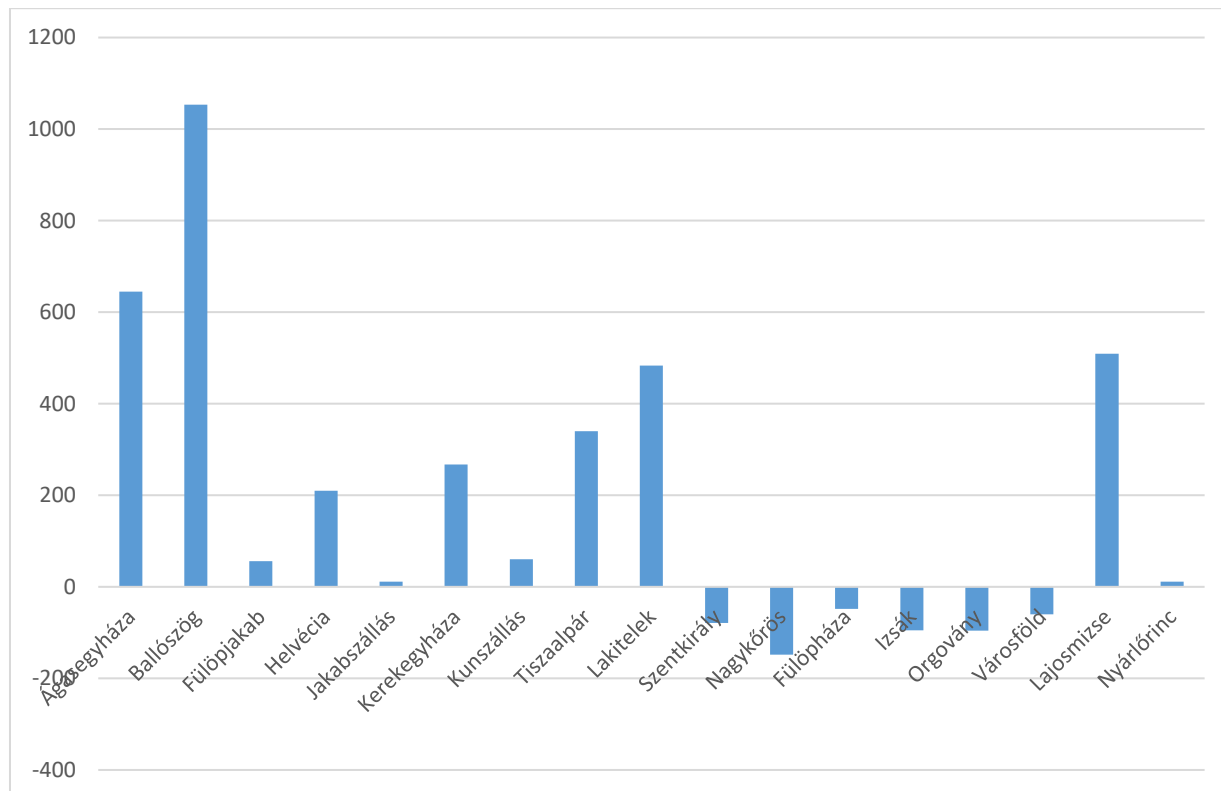
A város egyik legjelentősebb nagyvállalata a Mercedes Benz Manufacturing Hungary Kft 2013 óta, amióta megtelepedett a városban, folyamatosan bővíti termelési kapacitásait, ezzel már több, mint ötezer embernek adva munkát. Kismértékű elvándorlás azonban jellemzi a várost, de ennek okai között vélhetően nem a városból és a térségből történő végleges elköltözések számának növekedése, hanem sokkal inkább, a korábbiakban már leírt szuburbanizációs folyamatok utalnak. Vagyis egyre többen döntenek úgy, hogy kiköltöznek Kecskemét környéki kellemes zöldövezeti lakó környezeti adottságokat nyújtó településekre, mint Ballószög, vagy Helvécia. Ezek a települések amellyel, hogy kellemes lakókörnyezetet nyújtanak, közvetlen autóbusz kapcsolattal is rendelkeznek.

3. táblázat. Kecskemét vándorlási különbözetének alakulása
2010 és 2021 között (fő)

	odavándorlások száma	elvándorlások száma	Vándorlási különbözet
2010	3 990	3 150	840
2011	5 100	4 520	580
2012	5 224	4 644	580
2013	4 712	4 458	254
2014	4 603	4 660	-57
2015	4 819	4 847	-28
2016	5 322	5 347	-25
2017	5 589	5 715	-126
2018	5 495	5 975	-480
2019	5 433	5 818	-385
2020	5 486	5 760	-274
2021	5 881	6 435	-554

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján

Ha megvizsgáljuk, hogy a Kecskemét munkaerő vonzási övezetébe tartozó települések migrációs egyenlege mit mutatott 2012 és 2021 között eltelt tíz év alatt, akkor láthatjuk melyek, azok a települések, amelyek jelentős népességnövekményt könyvelhettek el ebben az időszakban. Köztük is kiemelkedő Ballószög és Ágasegyháza esete. De ugyanígy jelentős beköltözés történt Helveciába. Kecskemét külső vonzástörvénye, a jelentősebb helyi iparral rendelkező (Magyar Ásványvíz Kft). Lajosmizse vándorlási egyenlege is pozitív.

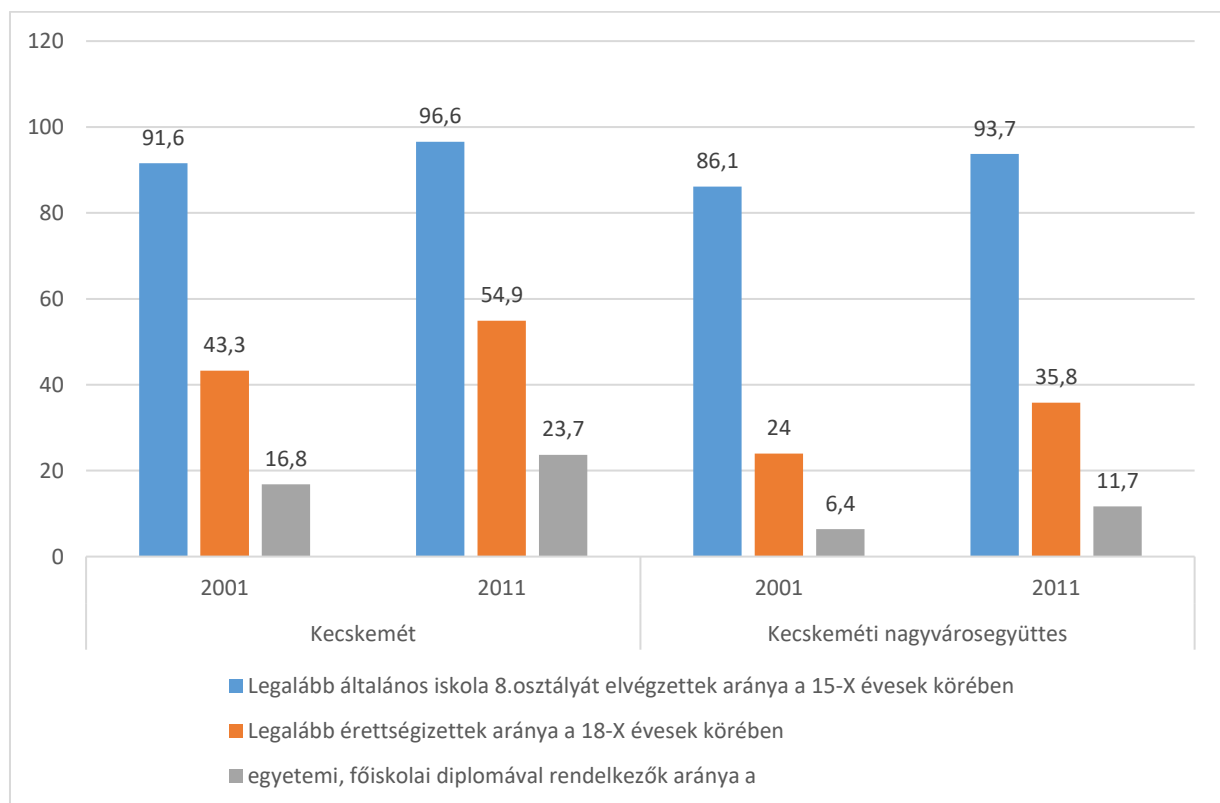

7. ábra. A vándorlási különbözet mértéke
Kecskemét vonzáskörzetének településeiben 2012-2021 között (fő)

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis adatai alapján

6. A lakosság képzettségi viszonyai

A lakosság képzettségi viszonyait mutató adatok csak a legutolsó két népszámlálásból vannak, vagyis összehasonlításra csak a 2001 és a 2011-es adatok adnak lehetőséget. Így is jól mutatja az trendeket. Az országos folyamatokkal megegyezően mind Kecskeméten, mind a munkaerővonzás körzetében lévő települések lakosságának növekedett a képzettségi szintje. Kedvező trend, hogy 2001 és 2011 között emelkedett a diplomások aránya. Kecskeméten 16,8%-ról 23,7%-ra. Ugyanígy a diplomával rendelkezők aránya Kecskemét munkaerővonzás körzetébe tartozó településeken 6,4%-ról 11 %-ra növekedett. Amit még fontos kiemelni, hogy 2001-hez képest a diplomával bírók arányában jelentő különbség volt Kecskemét és a környező települések között, azonban ez a különbség jelentősen csökkent 2011-re. Ez két dolgot jelent: Egyrészt az elmúlt két évtizedben egyre többen jutottak be felsőoktatási intézményekbe, és szereztek diplomát. Másfelől a Kecskeméten sokat fejlődött a felsőoktatás kapacitása. A korábbi főiskola Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola (GAMF) 2000-ben Kecskeméti Főiskola néven, később 2016-ban egyesülve a Szolnoki Főiskolával, Pallas Athéné Egyetem néven működött tovább, majd egyetemi rangot kapott. 2017. augusztus 1-től az intézmény Neumann János Egyetem megnevezéssel működik. A Neumann Egyetem hallgatói egyrészt Kecskemét és vonzaskörzetéből, de az ország más pontjairól is vonz hallgatókat. Jelenleg 7000 hallgatója van.

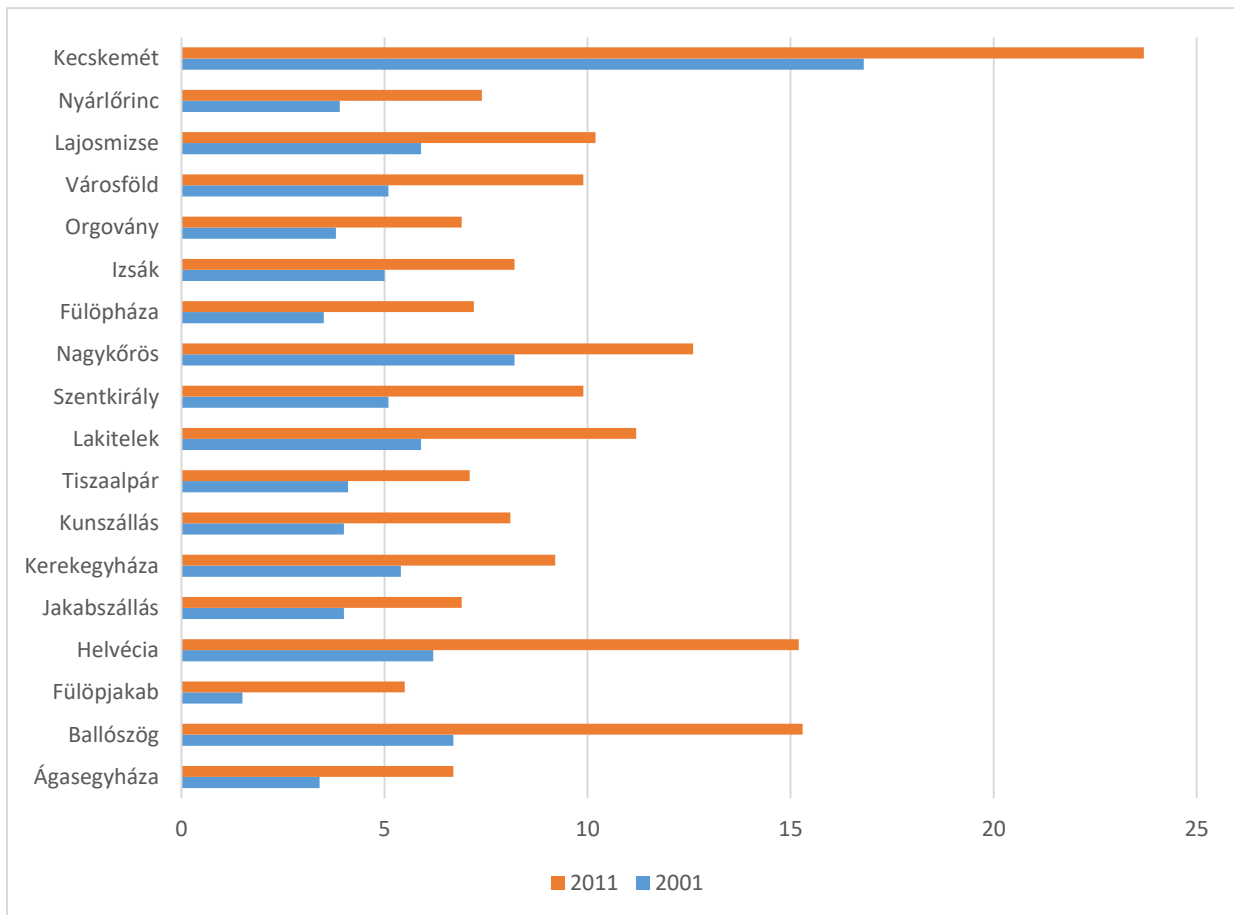

8. ábra. Az iskolai végzettség Kecskeméten és vonzaskörzetében 2001 és 2011-ben (%)

Forrás: KSH Népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

Az alábbi, 9. ábra a Kecskemét munkaerővonzás környékének településeiben mutatja meg a két népszámlálás között a diplomával rendelkezők arányában történt változást. Egyben láthatjuk

melyek, azok a települések, ahol a legnagyobb mértékű volt a növekedés. 10%-ot meghaladó a diplomával rendelkezők aránya Ballószögön (15,3%), Helvécián (15,1%) Lakitelken (11,25%). A diplomások magasabb aránya szintén magyarázható azzal, hogy ezekbe a településekre sokan költöznek ki a képzettebb Kecskemétiéik.

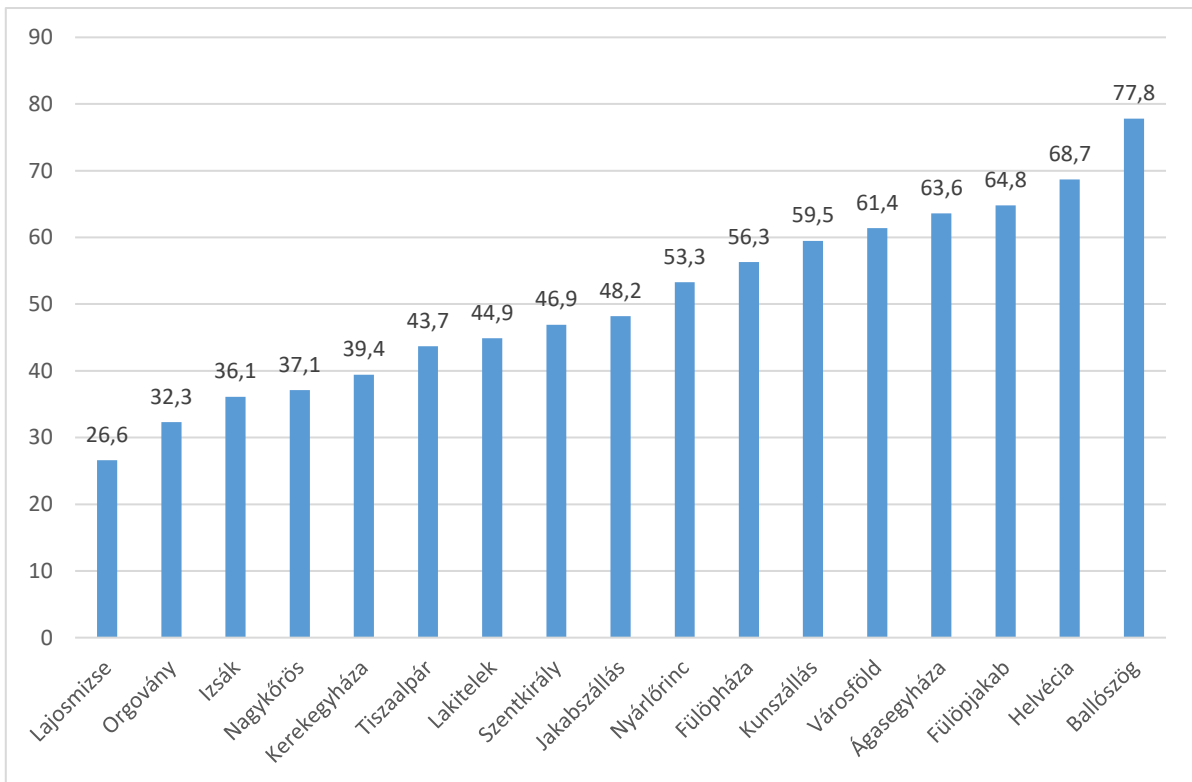

9. ábra: Diplomával rendelkezők arányának változása lakónépességén belül 2001 és 2011 között Kecskeméten és vonzáskörzetében (%)

Forrás: KSH Népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

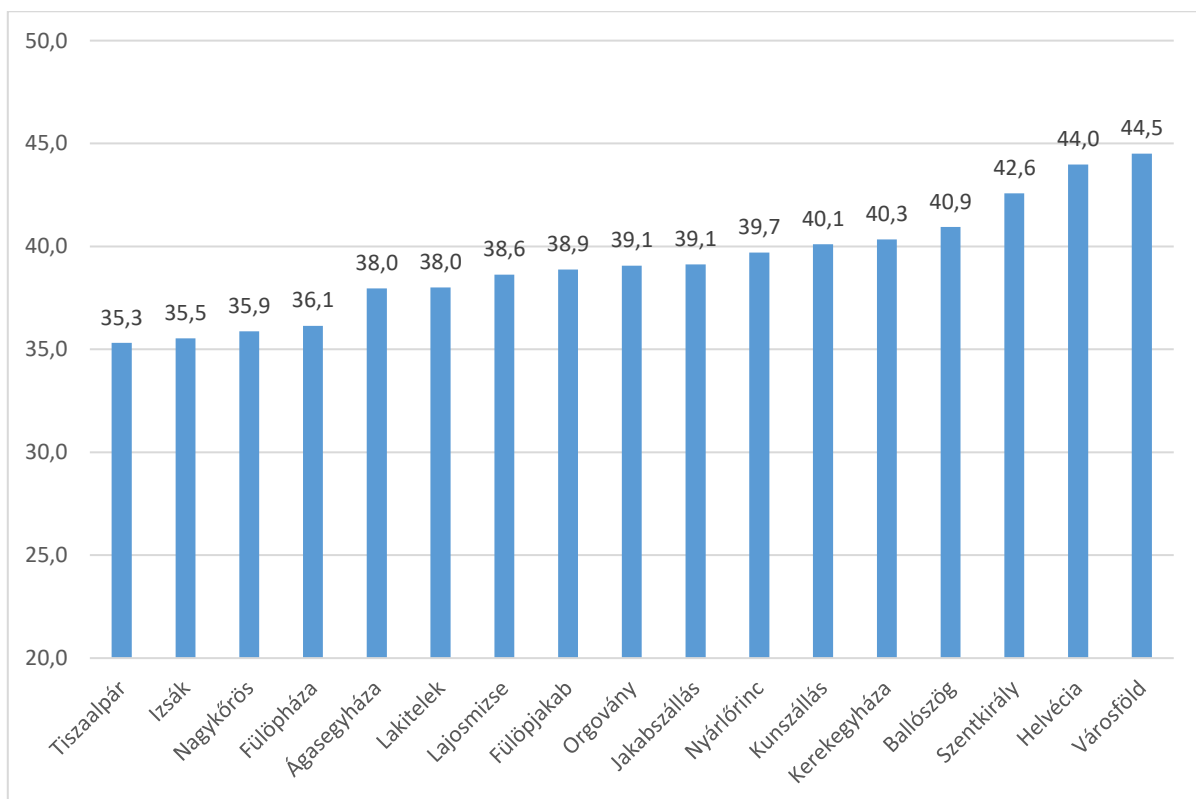
7. Foglalkoztatási viszonyok

Kecskeméten kedvezőek a foglalkoztatási viszonyok köszönhetően a helyben található országos jelentőségű, számos nagy foglalkoztatóknak (Mercedes, Thyssen group). Foglalkozási viszonyokra, csakugyan ahogy a képzettségre is, csak a legutolsó két népszámlálási adatokból tudunk következtetéseket levonni. Ennek alapján 2011-ben Kecskemét lakónépességének 51%-ka volt foglalkoztatott, ami azt jelenti, hogy minden második kecskeméti lakosnak volt munkahelye. Kecskemétről más településre a foglalkoztatottak 8,3%-ka járt dolgozni, míg helyben lakó és helyben dolgozók aránya 75% volt. Kecskemét vonzáskörzetébe tartozó települések esetében a helyben foglalkoztatottak aránya a kecskeméti értéknél alacsonyabb, míg a településről eljáró ingázóké magasabb. Néhány olyan település esetében ahol egy-egy jelentősebb vállalkozás működik, mint Lajosmizse (Magyarvíz Ásványvíz Kft) ott alacsonyabb az eljárók aránya.

10. ábra. A naponta eljáró ingázó foglalkoztatottak aránya (%), 2011

Forrás: KSH Népszámlálási adatok alapján

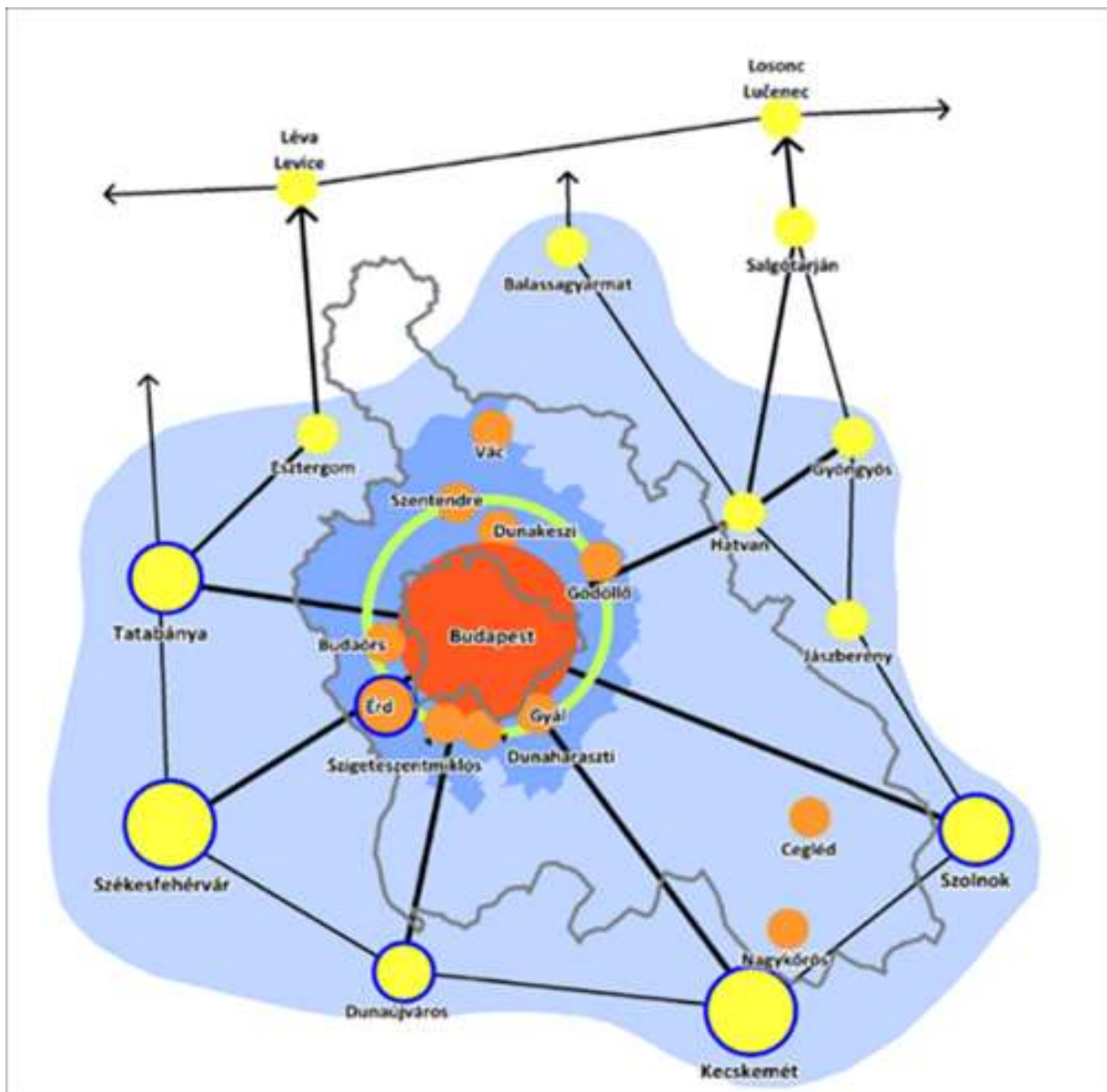

11. ábra. A foglalkoztatottak aránya a lakónépességén belül (%), 2011

Forrás: KSH Népszámlálási adatok alapján

8. Közlekedési elérhetőség, megközelíthetőség

Kecskemét és vonzaskörzete gazdasági versenyképességének egyik fontos kulcseleme a kedvező közlekedés földrajzi fekvése, Budapesttől való relatív jó elérhetősége. Kecskemét a főváros tágabb vonzaskörzetének tagja. Egyes fejlesztési dokumentumok Kecskemétet a Budapest gazdasági tér egyik fontos pólusának tartják, Szolnok, Dunaújváros, Tatabánya és Székesfehérvár mellett (Budapest 2030 Fejlesztési Konceptió, 54.old). Kecskemét vonzó a külföldi és a hazai befektetők számára, hiszen rendelkezik mindazon területi adottságokkal, amelyek versenyelőnyt jelentenek a piacon.

12. ábra. A budapesti egységes gazdasági tér-kapcsolatrendszere

Forrás: Budapest 2030 Fejlesztési Konceptió

Kecskemét munkaerő vonzaskörzetébe tartozó települések esetében a főváros Budapest átlag 80 perc alatt érhető el, a megyeszékhely Kecskemét átlag 27,9 perc alatt. Autópályát az érintett településeken élők átlag 19 perc alatt érnek el. Vasúti megállót átlag 10 perc alatt, néhány

településnek (Tiszaalpár, Lakitelek, Nagykőrös, Városföld, Lajosmizse, Nyárlőrinc) közvetlen vasúti összeköttetése van. A települések elérési ideje sok szempontból meghatározó szerepet játszik annak társadalmi-gazdasági fejlődésében. A munkaerő mobilitásában feltétlenül. Kecskemét körül is azok a települések vonzóbbak, akár a kiköltözők, akár a vállalkozások körében, amelyek viszonylag gyorsan és könnyen megközelíthetőek, autóval, vagy vonattal, esetleg buszokkal. A felmérések szerint az emberek naponta maximum két órát hajlandóak ingázni a lakó és a munkahelyük között. Kecskeméttel határos települések helyzete különösen kedvező: Ballószögről, Helvéciáról, Kerekegyházáról az átlagos utazási idő (27,9 perc) alatt érik el a megyeszékhelyet, míg a vonzókörzet távolabbi településeiről ez az idő akár 35-40 perc is lehet, Tiszaalpár (98,3 perc) vagy Lakitelek (93,3 perc) esetében.

4. táblázat. Elérési idők Kecskemét munkaerő vonzókörzetének településein (2019, perc)

	Budapest elérési ideje közúton (perc)	Saját megyeszékhely elérése közúton (perc)	Legközelebbi autópálya (perc)	Legközelebbi vasútállomás elérése közúton (perc)
Ágasegyháza	78,4	23,3	23,3	21,6
Ballószög	73,3	17,4	17,4	17,4
Fülöpjakab	83,2	27,1	13,2	11,0
Helvécia	77,4	17,8	17,8	17,8
Jakabszállás	77,2	21,3	21,3	20,1
Kerekegyháza	73,4	15,9	15,9	15,9
Kunszállás	83,6	25,5	13,6	7,7
Tiszaalpár	98,3	39,9	19,4	0
Lakitelek	93,3	34,9	23,0	0
Szentkirály	85,0	26,5	26,5	10,3
Nagykőrös	76,0	76,0	23,1	0
Fülöpháza	77,4	20,6	20,6	19,4
Izsák	87,0	31,8	31,8	13,1
Orgovány	87,3	30,7	30,7	20,0
Városföld	79,3	20,1	14,1	0
Lajosmizse	59,2	18,3	0	0
Nyárlőrinc	85,0	26,6	26,6	0
Átlag	80,8	27,9	19,9	10,3

Forrás: TEIR adatok alapján

9. Összegzés

A tanulmány fő céljának megfelelően statisztikai adatok segítségével megvizsgálta Kecskemét munkaerő piaci vonzástérségéhez tartozó, a megyeszékhelyhez szoros társadalmi és gazdasági kapcsolatrendszerrel bíró települések demográfiai és társadalmi helyzetét. Az elemzésnek célja volt az is, hogy feltárja a kecskeméti agglomeráció településeit térségi gazdaságfejlesztés szempontjából is: nevezetesen a Mercedes gyár 2022 és 2026 között tervezett nagyszabású fejlesztésével összefüggésben, amihez a gyár munkaerőt keres. Az elemzés eredményei alapján a következőekben lehet összefoglalni a tanulmányt:

- Kecskemét az ország jelentős, százezer főt meghaladó regionális szerepkörű nagyvárosa, a vonzaskörzetével együtt majdnem kétszázezer főt számláló nagyvárostérsége. A kecskeméti nagyvárostérség közlekedés földrajzi fekvése kedvező, hiszen a fővárostól sem, de Dél-alföld másik nagyvárosától Szegedtől sincs messze.
- Kecskemét és várostérsége demográfiai viszonyait tekintve részben illeszkedik az országos trendekhez, másfelől kedvezőbbek annál. Kecskeméten, hasonlóan a többi vidéki nagyvároshoz az utóbbi évtizedben csökkent a lakónépesség száma, azonban sokkal kisebb mértékben, mint más nagyvárosainkban (pl. Miskolc, Pécs). A népességcsökkenés okai kettősek. Egyrészt a halálozások száma meghaladta az élve születéseket, így a természetes növekmény negatív maradt. Mivel Kecskemét városának népessége csökkent, ám a vonzaskörzetében összességében növekedett, ezért Kecskemét lakónépesség csökkenéséhez a felgyorsuló lakóhelyi szuburbanizációs tendenciák is hozzájárultak
- Kecskemét vonzaskörzetébe tartozó településekről elmondható, hogy főképpen a várossal határos településeken, mint Helvéción, Ballószögön, Kerekegyházaán jelentős a szuburbanizációs hatás; ezt mutatja a lakónépességük gyors növekedése, korszerkezetük átalakulása, fiatalodása, valamint a diplomások magasabb aránya.
- Kecskemét és vonzaskörzetének településein lakók képzettségi viszonyai a két utolsó népszámlálás óta javultak. Növekedett a közép és felsőfokú végzettségűek aránya. Egyes városkörnyéki településeken az a 10%-ot is meghaladja (Ballószög, Helvécia).
- A foglalkoztatási viszonyok tekintetében elmondható, hogy Kecskeméten a lakosság több, mint fele foglalkoztatott.
- Kecskemét vonzaskörzetében található települések jelentős részéről napi szinten ingáznak dolgozni, jellemzően a megyeszékhelyre. Az ingázók aránya átlagon felüli azokon a településeken, amelyek lényegében Kecskemét alvótelepüléseivé váltak, mint Ballószög, Helvécia. Ezzel szemben alacsonyabb az ingázók aránya azokon a településeken ahol jelentősebb helyi munkáltató, nagyobb vállalkozás van, mint például Lajosmizse, ahol az országosan is ismert ásványvizeket palackozzák.
- Egy vállalkozás telephelyének kiválasztásában és majd a munkaerő mobilitása szempontjából kiemelt jelentősége van az elérhetőségnek és az utazási idő sem mellékes szempont. Kecskemét vonzaskörzetébe tartozó települések átlag 30 perc alatt érik el a megyeszékhelyet, ami ideális ingázási idő. Vannak ennél is kedvezőbb helyzetű települések, ahol ez az elérési idő 20 percre rövidül.

Összességében kijelenthető, hogy Kecskemét vonzaskörzetébe tartozó települések társadalmi és demográfiai adottságait tekintve ideálisak újabb gazdaság telepítésére, rendelkezésre áll az a mennyiségű és minőségű munkaerő, amelyet alkalmazni lehetne.

A kecskeméti munkaerőpiac potenciális utánpótlása szempontjából, ha a népességnövekedés, a mobilitás, a képzettség és a Kecskeméttől mért közúti távolságot tekintjük, a legperspektivikusabb települések: *Ballószög*, *Helvécia* és *Lajosmizse* – ahol minden szempont kedvező (lásd 5. táblázat). *Kerekegyháza* a munkaerő minősége kivételével, *Városföld* a mobilitás kivételével, *Lakitelek* pedig az elérhetőség kivételével mutatja a legkedvezőbb adottságokat. *Tiszaalpar* kettő, míg *Ágasegyháza*, *Fülöpjakab*, *Jakabszállás*, *Kunszállás*,

Nagykőrös és Szentkirály egy-egy tényező tekintetében mutatja a legkedvezőbb adottságok valamelyikét (lásd 5. táblázat).

5. táblázat. Potenciális kecskeméti munkaerőforrások a mennyiségi és minőségi népességnövekedés, a mobilitás és az elérhetőség szempontjából

	MENNYISÉG Népességnövekedési dinamika (fő) + 100 <	MOBILITÁS Vándorlási különbözlet (fő) + 200 <	MINŐSÉG Diplomás arány növekedés (%) 10 <	TÁVOLSÁG Kecskemét közúti elérhetősége (perc) 20 >
Ágasegyháza		x		
Ballószög	x	x	x	x
Fülöpháza				x
Fülöpjakab	x			
Helvécia	x	x	x	x
Izsák				
Jakabszállás				x
Kerekegyháza	x	x		x
Kunszállás	x			
Lajosmizse	x	x	x	x
Lakitelek	x	x	x	
Nagykőrös			x	
Nyárlőrinc				
Orgovány				
Szentkirály			x	
Tiszaalpár	x	x		
Városföld	x		x	x

Forrás: saját szerkesztés

A fentiekre való tekintettel ez a tanulmányt a dinamikus kecskeméti fejlesztéseket tervező cégeknek – mint a Mercedesnek – a figyelmébe ajánlható.

Források

- Budapest 2030 hosszú távú városfejlesztési koncepció
https://budapest.hu/Documents/varosfejlesztési_koncepcio_bp2030/Budapest_2030_varosfejlesztési_koncepcio.pdf
- Tóth, G.(2014): Az agglomerációk, település együttesek lehatárolásának eredményei In: Területi Statisztika, 2014, 54/3. http://real.mtak.hu/15841/1/toth_nagy_agglomeraciok.pdf
- Kanalas, I.(2021): Kecskemét In: Rechnitzer, János; Berkes, Judit (szerk.) Nagyvárosok Magyarországon Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2021) 298 p. pp. 159-170., 12 p.
- Magyarország településhálózata 1.Agglomerációk, településegüttesek
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo_telepuleshalozata/agglomeracio.pdf
- www.ksh.hu
- www.teir.hu
- www.nepszamlalas.hu